

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem projektu ustawy łowieckiej.

Wysoki Sejmie!

W rozprawie nad sprawozdaniem komisji administracyjnej o projekcie rządowym ustawy łowieckiej dla Galicyi, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 18. maja 1893 następującą uchwałę:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o projekcie rządowym ustawy łowieckiej dla Galicyi odsyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania z poleceniem przedłożenia projektu ustawy łowieckiej na najbliższej sesji sejmowej“.

W wykonaniu tej uchwały przedłożyliśmy Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 5. stycznia 1894 l. 26512/93 (aleg. 53) przerobiony projekt ustawy łowieckiej. Sprawozdanie to jednak nie weszło na porządek dzienny obrad Wysokiego Sejmu. W r. 1894/95 tego sprawozdania nie ponawialiśmy, ponieważ nie mieliśmy nadziei, ażeby Wysoki Sejm na ostatniej swej sesji kończącego się peryodu Sejmowego do ostatecznego załatwienia tej sprawy mógł przystąpić. Obecnie jednak, gdy ta sprawa od lat kilkunastu stoi niezałatwioną na porządku dziennym Wysokiego Sejmu, gdy dalej wszystkie czynniki w tej sprawie interesowane uznały reformę ustawodawstwa łowieckiego za potrzebną a nawet konieczną i gdy wreszcie i na ostatniej sesji sejmowej mieszkańcy kraju w licznych swych petycjach zażądali zmiany obowiązujących przepisów ustawy łowieckiej, Wydział krajowy ponownie sprawę tę wziął pod swoją rozagę poczem swój projekt z r. 1894 jeszcze raz przerobił i takowy przedkłada niniejszem Wysokiemu Sejmowi do załatwienia.

Przy układaniu nowego projektu mieliśmy cztery dotychczas opracowane projekty ustawy, mianowicie Wydziału krajowego z r. 1887 aleg. 35 projekt rządowy z r. 1892 Aleg. I., sejmowej komisji administracyjnej z r. 1893 al. 227 i projekt Wydziału krajowego z r. 1894 aleg. 53, które w głównych zasadach tak co do pojęcia prawa polowania, jako też sposobu użytkowania z niego, w niczem się nie różnią między sobą i oprócz wprowadzenia nieistniejących dotąd kart myśliwskich, nie odbiegają zasadniczo od obowiązujących w kraju naszym przepisów o polowaniu. Projekta te stanowią niejako zbiór w jedną uporządkowaną i organiczną całość wydawanych od r. 1786 w tej materji przepisów i rozporządzeń, z usunięciem licznych wątpliwości i kwestyi, już przez ten czas w drodze rekursów rozstrzyganych.

Obecnie więc Wydział krajowy przyjął za podstawę elaborat swój z r. 1887 z pewnemi zmianami tak pod względem wewnętrznego podziału materji na działy, jako też pod względem odmiennego sposobu wykonywania niektórych przepisów.

Przyjęliśmy podział materji według projektu rządowego aprobowanego przez komisję sejmową przenosząc dział o kartach myśliwskich na ostatnie miejsce po innych przepisach stanowiących samo przez się treść właściwej ustawy łowieckiej.

Dalej, co do redakcyi większych części paragrafów, przyjęliśmy tekst podany przez komisję administracyjną z odpowiedniem stylistycznym przerobieniem.

Co się zaś tyczy zmian odnoszących się do osnowy projektu, wprowadziliśmy pominętą zupełnie w projekcie rządowym ingerencyę władz autonomicznych przy wykonywaniu ustawy, wychodząc z tej zasady, że sprawa łowiecka jako sprawa kultury, należy do ustawodawstwa krajowego, a zatem i Wydziały powiatowe z tego tytułu i z tytułu nadzoru nad majątkiem i dobrem gminy, powinny tu mieć zapewniony swój udział.

W §. 3 przyznaliśmy w ogóle prawo samoistnego polowania każdemu a zatem i gminom na obszarach stanowiących ich majątek gminny, jeżeli przestrzeń tego najmniej 115 hektarów wynosi. Dawniejsze projekty prawo to przyznają tylko gminom mającym własny statut i 30-tu miastom rządzącym się ustawą z dnia 13. marca 1889 (Nr. 24 d. u. kr.) Wydział krajowy jednak nie uważał właściwem odbieranie tego prawa innym gminom, skoro ustawa gminna zapewnia im prawo zarządu majątkiem w każdym innym kierunku.

Zwyczajny dzierżawny okres polowania w §. 5 proponujemy ustanowić na lat 6 z możliwością przedłużenia go pod pewnymi warunkami do lat 12, gdyż taki okres w najważniejszej części w innych krajach obowiązuje i z tego powodu wydał nam się słusznym.

Wydzierżawienie polowań gminnych przekazujemy w nowym projekcie w rozdziale I. C. zwierzchnościom gmin pod nadzorem politycznych władz powiatowych, wychodząc z tego, zdaniem naszym słusznego założenia, że skoro ustawa gminna zapewnia im prawo zarządu, często o wiele większym majątkiem gminnym w każdym innym kierunku, niema najmniejszego powodu obawiania się, ażeby zwierzchności gmin nie zdołały tej czynności bez uszczerbku dokonać. Zresztą, gdyby jaka zwierzchność gminy okazała się do wykonania tej czynności nieudolną, w wypadkach w §. 16 przewidzianych, przyznano politycznej władzy powiatowej prawo wydzierżawienia polowania gminnego w zastępstwie opieszalej lub nieudolnej zwierzchności gminy przeprowadzić.

Przez wprowadzenie tego przepisu do ustawy spodziewamy się, że zapobiegnie się licznym narzekaniom ludności na obecny sposób wydzierżawiania polowań gminnych.

Od dzierżawców polowań gminnych w §. 17. nie wymagamy żadnej kwalifiacyi, tylko od ich wykonawców.

Przepis ten skutecznie wpłynąć powinien na pomnożenie licytantów, nie zmuszając ich do zakupywania kart myśliwskich.

W §§. 49 i 50 zmodyfikowaliśmy przepis o szkodach przez dziki wyrządzanych w ten sposób, że politycznej władzy powiatowej służy prawo uznać odpowiedzialnymi za szkody właścicieli lasów, którzy zwierzęta te hodują, dalej udzielać pewnym osobom certyfikaty na używanie broni palnej dla tępienia dzików i innej szkodliwej zwierzyny, wreszcie na pewien krótki ściśle oznaczony czas wytępianie szkodliwych i drapieżnych zwierząt, a zarazem oznaczyć czas i sposób tępienia.

Sprawę szkód przez dziki wyrządzanych w ziemiopłodach uważamy za mającą donioślejsze znaczenie dla ludności wiejskiej w niektórych okolicach kraju, która faktycznie nie mając pozwolenia używania broni palnej, pozostaje wobec tych szkodników bez żadnej skutecznej obrony, czego dowodem tak liczne co roku petycye wnoszone z zażaleniami do Wysokiego Sejmu.

Dziki zaliczone są do zwierząt nie podlegających ochronie, a tem samem użytkujący z polowania nie odpowiada za szkody przez nie wyrządzone. Z tego powodu w projekcie tu przedłożonym włożyliśmy na osoby broń posiadające obowiązek tępienia dzików, a zatem i odpowiedzialność za szkody, ale tylko wtedy, jeżeli właściciele lasów, gdzie dziki stale przebywają, nie czynią nic, co przeszkadza ich rozmnażaniu się, a nawet je hodują.

Włożyliśmy dalej na władze polityczne obowiązek tępienia i urządzania obław publicznych, a wreszcie także obowiązek udzielania bezpłatnych certyfikatów na posiadanie broni osobom godnym zaufania, bez względu, czy użytkujący z polowania zgodzi się na wybór tych osób, lub nie, jak tego wymaga odnośny przepis projektu komisji sejmowej.

W dziale III. rozdział B. powróciliśmy do pierwotnego projektu sejmowej komisji administracyjnej z r. 1893 głównie z tego powodu. ponieważ wedle zasiągniętej wiadomości naszego projektu zaproponowanego w naszym sprawozdaniu z 5. stycznia 1894 l. 26.512 Aleg. 53., ażeby przyjąć ten sam sposób postępowania, jaki przepisuje ustawa polowa w dziale II. z dnia 17. lipca 1876 Nr. 29 Dz. u. kr., c. k. rząd by nie zaakceptował i ewentualnie w ten sposób uchwalonego projektu ustawy do Najwyższej sankcyi przedłożyć by nie mógł.

Powołując się wreszcie na motywa nasze przytoczone w sprawozdaniu z dnia 4. listopada 1887 r. L. 53.937 (Al. 35 z r. 1888), opuszczenie ustępów niektórych z pierwotnego projektu ustawy, jak o dozorcach polowania i udzielanie nagród za uбиcie drapieżnej zwierzyny usprawiedliwiamy tem, że nie znalazły one w dotyczących projektach, rządowym i komisji administracyjnej żadnego uwzględnienia.

Wnosimy zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę łowiecką wraz z ustawą wykonawczą.

Lwów dnia 6. grudnia 1895.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Stanisław hr. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia którą wydana zostaje ustawa łowiecka dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu **Mojego** Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje :

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych. Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy.

Art. II.

Wszelkie kontrakty o dzierżawę polowań gminnych, przed wprowadzeniem w wykonanie niniejszej ustawy zawarte, bez względu czy one na mocy tej ustawy stanowią mają na przyszłość okręgi samodzielnego polowania — ważne są, aż do czasu ich ekspiracyi o tyle, o ile ich rozwiązanie z innych przyczyn nie nastąpi. Zatem wszelkie spory dotyczące praw właścicieli i dzierżawców polowania, jakoteż pretensye do odszkodowania, mają być rozpoznawane według dotychczas obowiązujących ustaw i rozporządzeń, z zastosowaniem jednak przepisów niniejszej ustawy pod względem ich dochodzenia.

Art. III.

Wykonywanie tej ustawy poruczam **Mojemu** Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa łowiecka

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

I. Prawo polowania i jego wykonanie.

A Postanowienia ogólne.

§. 1. Każdemu posiadaczowi gruntu przysługuje w granicach niniejszej ustawy, prawo polowania, tj. hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie wszelkiej dzikiej zwierzyny i dzikiego ptactwa na gruncie jego będących, jak również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzucanych rogów i t. p. oraz jaj dzikiego ptactwa.

§. 2. Zwierzyną łowną (na którą polować wolno) są w rozumieniu niniejszej ustawy: jeleń i daniel, gemza, kozica, sarna, zając, dziki, królik, borsuk i świ-stak. Z ptaków: głuszec, głuszczo-cietrzew (mieszaniec z głuźca, kury cietrzewia), cietrzew, jarzabek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chruściel, (derkacz) bażant, drop, czajka, różne rodzaje bekasów jako to: słonka, bekas, dubelt, krzyk, siewka, kulik i t. p. kurki wodne mianowicie: łyśce i zielonki, dziki łabędź, dzika gęś, gatunki dzikich kaczek jak: krzyżówka, łyśka, cyranka i t. p. i różne rodzaje dzikich gołębi.

Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia uznać za łowne inne jeszcze gatunki zwierzyny i ptactwa.

§. 3. Prawo polowania na własnych gruntach wykonywane być może albo w sposób samodzielny, albo przez wydzierżawienie.

Wykonywanie prawa polowania w sposób samodzielny, (własny zarząd, wydzierżawienie i t. p.) przysługuje:

a) posiadaczowi nieprzerwanej przestrzeni obszaru gruntowego wynoszącego co najmniej 115 he-

ktarów, bez względu czy on jest osobą fizyczną, czy też osobą prawną, pojedynczą lub zbiorową i bez względu, czy ten obszar leży w jednej gminie lub miejscowości, lub czy się rozciąga na terytorium więcej gmin, względnie miejscowości.

b) Gminie służy samodzielne polowanie tylko co do przestrzeni gruntowej, należącej do majątku gminnego, położonej bądź to w obrębie własnej, bądź też obcej gminy, jeżeli obszar ten wynosi co najmniej 115 hektarów nieprzerwanej przestrzeni.

Drogi, koleje żelazne, rzeki, potoki, kanały jakoteż wody stojące i wyspy na wodach, które przeżywają grunta, nie uważają się za przerwy obszaru, jeżeli się można dostać z jednej części kompleksu do drugiej nie przechodząc przez obcą posiadłość.

c) Posiadaczom zwierzyńców, to jest przestrzeni gruntowych dowolnych rozmiarów przeznaczonych do hodowli zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw jej wydostaniu się na grunta sąsiednie.

W razie sporu o to, czy jaka przestrzeń gruntowa uważaną być ma za zwierzyńiec w myśl powyższego postanowienia, rozstrzyga o tem polityczna władza powiatowa.

§. 4. Wszelkie inne obszary gruntowe, położone w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiącym, które nie posiadają warunków samoistnego polowania w §. 3 określonych, stanowią okręg polowania gminnego. Polowanie gminne ma być niepodzielnie wydzierżawione na rzecz posiadaczy gruntów. Przy wydzierżawieniu polowania gminnego zastępuje posiadaczy gruntów reprezentacya gminy, a jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje także grunta obszaru dworskiego, reprezentacya gminy z przełożonym obszaru dworskiego według postanowień niniejszej ustawy.

B. Ustanowienie Okręgów polowania.

§. 5. Okręgi tak samodzielnego polowania (§. 3), jakoteż okręgi polowania gminnego (§. 4) ustanowi polityczna władza powiatowa każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Dzierżawny okres polowania wynosi zwyczajnie lat sześć. Jedynie w wypadkach, w których Reprezen-

tacya gminna (przełożony obszaru dworskiego) wniesie u politycznej władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie okresu dzierżawy, może c. k. Namiestnictwo zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat dwunastu. Przeciw takiemu przedłużeniu rekurs niema miejsca.

§. 6. Najpóźniej w sześć miesięcy po ogłoszeniu niniejszej ustawy, Władza polityczna powiatowa ogłosi w miejscu swej siedziby, jakoteż w każdej gminie i na obszarze dworskim edykt, mocą którego ci posiadacze gruntów, którzy na nadchodzący, w edyktie określić się mający dzierżawny okres polowania (§. 5) na podstawie §. 3 roszczą sobie uprawnienie do samodzielnego polowania, wezwani zostaną, aby te pretensye w ciągu 6 tygodni u politycznej Władzy powiatowej zgłosili. Edykt ten ma być prócz tego doręczony wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy w bieżącym okresie dzierżawnym polowanie samodzielne na swych gruntach w myśl §. 3 wykonywali.

Do zgłoszenia wystarczy zwykle podanie do Władzy politycznej powiatowej lub nawet protokolarne oświadczenie z dołączeniem szkicu sytuacyjnego dotyczącej przestrzeni gruntowej. Przy następnem ustanowieniu samodzielnego prawa polowania, wystarczy odwołanie się do poprzedniego zgłoszenia.

Polityczna Władza powiatowa ma zbadać zgłoszenia według potrzeby, przedsięwziąć dochodzenia a następnie ustanowić okręgi polowania tak samodzielnego według §. 3., jakoteż polowania gminnego wedle §. 4. wydzierżawić się mającego.

§. 7. Przeciw skutecznionemu podziałowi mogą być wniesione zarzuty w ciągu czterech tygodni do politycznej władzy powiatowej.

Polityczna władza powiatowa zbada wniesione zarzuty i po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń wyda orzeczenie.

Niewniesienie zarzutów i innych życzeń, lub prawomocne ich załatwienie orzeczeniem władzy politycznej ma ten skutek, iż ustanowione okręgi polowań pozostają niewzruszone przez najbliższy okres dzierżawny.

§. 8. Polityczna władza powiatowa przy ustanowieniu okręgów polowań czy samodzielnych, (§. 3.) czy podlegających wydzierżawieniu (§. 4.) obowiązana jest, jeżeli temu nie stoją na przeszkodzie ważne względy na wykonywanie polowania, uwzględnić życzenia gmin i obszarów dworskich, wniesione w ciągu 6 tygodni po ogłoszeniu edyktu (§. 6.) w wypadkach.

a) jeżeli posiadacze obszarów, którym przysługuje prawo samodzielnej polowania z mocy §. 3 lit. *a* i *b* pragną obszary swoje i to na cały najbliższy okres dzierżawy, przyłączyć do obszaru polowania gminnego, a Zwierzchność gminy na to się zgodzi.

b) jeżeli w warunkach obopólnej zgody, dwie lub więcej gmin, oraz posiadacze obszarów dworskich z mocy §. 4. do okręgu polowania gminnego przydzielonych, zażądają ustanowienia wspólnego okręgu polowania gminnego na cały najbliższy okres dzierżawy.

c) w ten sam sposób uwzględnić należy żądania gmin lub przełożonych obszarów dworskich w kierunku rozdzielania istniejących dotychczas okręgów polowania, jeżeli szczególne stosunki miejscowe a głównie różnorodność polowań, rozdział ten usprawiedliwiają i jeżeli żadna z tych części nie będzie obejmowała na przyszłość mniej niż 115 hektarów przestrzeni.

§. 9. Jeżeli kształt lub odgraniczenie samodzielnego lub gminnego okręgu polowania będą tak nieregularne, że użytkowanie na nich z polowania doznałoby przeszkód, lub przynosiło szkodę kulturze łowieckiej w sąsiednim okręgu myśliwskim, może polityczna władza powiatowa na żądanie strony interesowanej objawione w czasie wyżej w §. 6. oznaczonym, wyjątkowo wyłączyć pojedyncze parcele z terytorium jednego okręgu polowania, a przyłączyć je do sąsiedniego, przestrzegając, aby skutek tej zmiany nie nastąpiło zmniejszenie którego bądź z okręgów niżej 115 hektarów przestrzeni.

§. 10. Jeżeli pewna część okręgu polowania o przestrzeni mniej niż 115 hektarów należąca do jednego lub więcej posiadaczy, otoczona jest przez inny okręg polowania w całości, lub w dwóch trzecich częściach, polityczna władza powiatowa na żądanie jednej ze stron interesowanych w czasie właściwym (§. 6.) wniesione, przyłączy tego rodzaju enklawę do otaczającego ją okręgu i odda ją w dzierżawę posiadaczowi tegoż na cały peryod dzierżawy, bez licytacji.

Czynsz dzierżawny przyłączonych parcel lub enklaw, w braku porozumienia się stron interesowanych, oznaczy polityczna władza powiatowa z uwzględnieniem przestrzeni podług przeciętnych cen dzierżawnych w trzech najbliższych okręgach polowania gminnego pobieranych.

§. 11. O wszelkich sprawach dotyczących ustanawianiu okręgów myśliwskich, tudzież o przeprowa-

dzaniu zmian w ich odgraniczeniu, orzeka w pierwszej instancji polityczna władza powiatowa, *po wyłuchaniu opinii Wydziału Rady powiatowej.*

C. Wyzierżawianie polowań gminnych

§. 12. Zwierzchność gminna przynależnego okręgu polowania gminnego zarządzi wydzierżawienie tego polowania przez publiczną licytację.

§. 13. Zwierzchność gminy uprawniona do wydzierżawienia polowania gminnego (§. 12.) przedłoży na 6 miesięcy przed expiracją dotychczasowej dzierżawy polowania gminnego politycznej władzy powiatowej do zatwierdzenia projekt warunków ogłoszeń mającej licytacji na następny okres dzierżawy.

Polityczna władza powiatowa w ciągu 3-ech tygodni od daty doręzonego sobie projektu warunków licytacyjnych obowiązana będzie takowy zatwierdzić, lub zawiadomić Zwierzchność gminy o powodach odmowy. Niedopełnienie tego w terminie wyżej oznaczonym uważanem być ma za zatwierdzenie i Zwierzchność gminy uprawnioną będzie licytację ogłosić.

Przeciw odmownemu orzeczeniu politycznej władzy powiatowej służy interesowanym prawo odwołania się w ciągu dni 14 do c. k. Namiestnictwa.

§. 14. C. k. Namiestnictwo w porozumieniu się z Wydziałem krajowym, ułoży na podstawie niniejszej ustawy formularz sporządzać się mających aktów wydzierżawiania polowań gminnych i takowy publicznie ogłosi.

§. 15. Obwieszczenie o odbyć się mającej licytacji zawierać ma potrzebne wiadomości o wydzierżawie się mającem polowaniu, jako to: granicę okręgu myśliwskiego, czas trwania dzierżawy, cenę wywołania, wysokość mającego się złożyć wadium, termin i miejsce odbycia licytacji.

Ogłoszenie licytacji rozpowszechnić należy w sposób w miejscowości tej praktykowany, a jeżeli spodziewać się można osiągnięcia przez to większego czynszu dzierżawnego, także i w jednej z gazet w powiecie najbardziej rozpowszechnionej.

O terminie i miejscu odbyć się mającej licytacji należy zawiadomić jednocześnie polityczną władzę powiatową i *Wydział rady powiatowej*, którym przysługuje prawo wysłać na swój koszt delegata.

§. 16. Polityczna władza powiatowa ma prawo w zastępstwie gmin i obszarów dworskich i na ich koszt

zarządzić i przeprowadzić wydzierżawienie polowań gminnych przez licytację w następujących wypadkach:

a) jeżeli dotycząca Zwierzchność gminy włożyła na siebie w §. 13 niniejszej ustawy obowiązek nie dopełnił, skutkiem czego rozpisanie licytacji na 3 miesiące przed ukończeniem istniejącej dzierżawy polowania gminnego nie nastąpiło lub jeżeli licytację dwukrotnie tak wadliwie rozpisała, że licytacja odbyć się nie mogła;

b) na żądanie posiadaczy obszarów dworskich których przestrzeń w okręgu polowania gminnego większą jest od przestrzeni obszarów gminnych do tego okręgu należących.

Czynności tych dopełni polityczna władza powiatowa z zachowaniem przepisów o wydzierżawieniu polowań gminnych niniejszą ustawą ustanowionych i o swoim zarządzeniu zawiadomi wszystkie strony interesowane, oraz Wydział Rady powiatowej.

§. 17. Do dzierżawy polowania gminnego dopuszczone być mogą tylko osoby fizyczne, tudzież Towarzystwa myśliwskie istniejące na podstawie zatwierdzonych przez Władze statutów. Wykonywać zaś prawo polowania może tylko ten, kto w myśl rozdziału VI. niniejszej ustawy uzyskał kartę myśliwską

§. 18. Na podstawie aktu licytacji przyznana będzie dzierżawa polowania gminnego temu, kto najwyższą cenę dzierżawną zaoferuje.

§. 19. Akt wydzierżawienia polowania gminnego podlega zatwierdzeniu politycznej władzy powiatowej. Przeciw odmowie zatwierdzenia aktu, przysługują stronom prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni 14.

Pomimo wniesionego odwołania się przeciw zatwierdzeniu dzierżawy polowania gminnego, prawo wykonywania tego polowania aż do ostatecznego rozstrzygnięcia pozostaje przy tym, kto się utrzymał przy licytacji.

Jeżeli przeciw przyznaniu polowania odwołanie wniesione i uwzględnione zostanie, należy zarazem orzec unieważnienie licytacji i ponowne wydzierżawienie polowania gminnego zarządzić, chyba że władza o odwołaniu decydująca uzna za stosowne oddać polowanie gminne innemu oferentowi, który wniósł rekurs.

Jeżeli polityczna Władza powiatowa żadnemu z licytantów nie przyzna dzierżawy polowania a przeciw temu wniesiono odwołanie, Władze do tego powołane aż do ostatecznego rozstrzygnięcia postąpią tak, jakby polowanie w dotyczącym okręgu nie było wydzierżawionem (§. 20. ustęp 2-gi).

§. 20. Jeżeli wydzierżawienie polowania gminnego przy pierwszej licytacji za cenę wywołania nie przyjdzie do skutku, Władza zarządzająca wydzierżawienie ogłosi w terminie skróconym powtórna licytację, zniżając cenę wywołania o 25%.

W razie zaś, gdyby i powtórna licytacja spełzła na niczem, Zwierzchność gminna po porozumieniu się z polityczną Władzą powiatową i po wysłuchaniu stron interesowanych, obmyśli inny niekosztowny sposób użytkowania z prawa polowania.

§. 21. Dzierżawca polowania winien złożyć pod rygorem w akcie wydzierżawienia przyjętemi, najpóźniej w dni 14 po licytacji dwuletni czynsz dzierżawny, z którego połowa uważaną będzie za kaucyą, a druga połowa za czynsz dzierżawny na rok pierwszy.

Kaucya może być złożona w papierach publicznych pupilarne bezpieczeństwo dających podług kursu bieżącego i deponowana w e. k. Urzędzie podatkowym właściwego powiatu; zaś czynsz dzierżawny do rąk wydzierżawiających polowanie w umowie wskazanych.

Kaucya jest poręką za grzywny na które skazany być może dzierżawca polowania gminnego, dalej za koszta urzędowych czynności odnoszących się do polowania, które dzierżawi, wreszcie za czynsz dzierżawny i wypełnienie innych zobowiązań w umowie przyjętych.

Jeżeliby zatem w ciągu trwania dzierżawy kaucya w jaki bądź sposób została zmniejszoną poniżej jednorocznego czynszu, polityczna władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni, do pierwotnej wysokości, pod rygorem rozwiązania umowy.

W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy, lub po jej wcześniejszem rozwiązaniu, kaucya zwróconą będzie dzierżawcy, o ile w całości lub w części nie zostanie zatrzymaną na cele dla których służyła.

§. 22. Roczny czynsz dzierżawny za następujące lata, składać ma dzierżawca na cztery tygodnie przed rozpoczęciem roku dzierżawnego Zwierzchności gminy i przełożonym obszarów dworskich w akcie wydzierżawienia do tego upoważnionym, w kwotach stosownie do posiadanej przestrzeni obliczonych, pod rygorem tamże zastrzeżonymi.

§. 23. Zwierzchność gminy po odebraniu czynszu od dzierżawcy, winna najpóźniej w 6 tygodni rozdzielić takowy między pojedynczych posiadaczy gruntów wydzierżawionego obszaru polowania.

§. 24. Jeżeliby dzierżawca polowania mimo trzechkrotnego zastosowania do niego kar za przekroczenia myśliwskie okazał się niepoprawnym lub nie dopełniał innych warunków w akcie wydzierżawienia przyjętych a rozwiązanie umowy za sobą pociągających, polityczna władza powiatowa z własnej inicjatywy, lub na żądanie uprawnionych do polowania Zwierzchności gminnych ma prawo usunąć go od dalszej dzierżawy i zarządzić ogłoszenie nowej licytacji na wydzierżawienie tego okręgu na jego koszt i ryzyko.

§. 25. Bez zezwolenia politycznej władzy powiatowej nie wolno pod nieważnością, zadzierżawionego polowania w całości ani części poddzierżawiać innym osobom, czy to za zapłatą czy też z zastrzeżeniem udziału w dochodach.

§. 26. Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w 4 tygodnie po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.

W razie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządzonem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

§. 27. Jeżeliby w ciągu trwania dzierżawy polowania gminnego, niektóre parcele gruntowe przeszły na własność posiadaczy sąsiedniego obszaru korzystającego w myśl §. 3 niniejszej ustawy z samodzielnego prawa polowania, wydzielenie tych parcel z obszaru polowania gminnego, bez względu na ich przestrzeń, nie może nastąpić wcześniej, jak po expiracyi trwającej umowy dzierżawnej.

Jeżeliby znów w ciągu trwania dzierżawy polowania gminnego, nastąpiło powiększenie tego obszaru przez przyłączenie nowych parcel gruntowych, dzierżawca polowania obowiązany jest przyjąć takowe na czas służącej mu jeszcze dzierżawy, jeżeli ich rozległość nie dochodzi 115 hektarów, za dodatkową opłatą czynszu dzierżawnego w stosunku do powiększonej przestrzeni i płaconej dotychczas ceny.

Jeżeliby zaś obszar przyłączonych parcel do obszaru myśliwskiego gminnego wynosił 115 hektarów lub więcej, służy dotychczas owemu dzierżawcy, prawo i wybór albo korzystać z polowania na powiększo-

nym w ten sposób obszarze, za opłatą dodatkowego czynszu jak wyżej, lub zrzec się służących mu jeszcze praw do dzierżawy.

W tym ostatnim wypadku władza uprawniona do wydzierżawiania w 14 dni po otrzymanem zrzeczeniu się dzierżawcy, zarządzi ogłoszenie nowej licytacji na dzierżawę polowania gminnego w powiększonym obszarze.

§ 28. Przedłużenie dzierżawy polowania gminnego bez przetargu, po ukończeniu się okresu na który zostało drogą licytacji wydzierżawione, może nastąpić na dalszy sześcioletni okres czasu za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej wtenczas tylko, jeżeli o to wszystkie strony interesowane wniosą na trzy miesiące przed expiracją trwającej jeszcze dzierżawy do niej żądanie i jeżeli dotychczasowy dzierżawca przyjmie obowiązek płacenia o 20% wyższego czynszu rocznego.

§. 29. Rozwiązanie umowy o dzierżawę polowania gminnego nastąpi w razie niedopełnienia przez dzierżawcę warunków w akcie wydzierżawienia przyjętych, do których przywiązany będzie rygor rozwiązania umowy, oraz w wypadkach objętych §§. 22, 24, 26, 27 niniejszej ustawy.

Polityczna władza powiatowa orzeka w pierwszej instancji o rozwiązaniu umowy dzierżawnej polowania gminnego i w 14 dni po prawomocności orzeczenia, zarządzi wydzierżawienie na nowo polowania gminnego.

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A. Nadzór nad polowaniem.

§. 30. Uprawnieni do samoistnego polowania, jakoteż dzierżawcy polowania gminnego, winni są najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy, pod zagrożeniem kary, ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej do rozległości obszaru liczbie osób zamieszkałych w granicach okręgu myśliwskiego i tych do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej przedstawić.

§. 31. Strażnikiem łowieckim może być każdy poddany państwa Austryacko-Węgierskiego umysłowo i fizycznie zdrowy, który ukończył lat 20 życia, pod

względem nienagannego prowadzenia się zasługuje na zaufanie i co do którego nie zachodzą przeszkody w otrzymaniu karty myśliwskiej.

W razie trudności przedstawienia tego rodzaju osób na strażników łowiectwa, mogą uprawnieni do wykonywania prawa polowania sami podjąć się tego dozoru, jeżeli posiadają warunki do tego wyżej od strażników łowieckich wymagane.

§. 32. Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka, ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską, jakoteż krótką szablę; wolno im jednak z broni tej zrobić użytek przeciw osobom trzecim, tylko w wypadku koniecznej i słusznej obrony.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla nich odznaki, wtedy uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 D. u. p.).

B. Przepisy o ochronie.

§. 33. Namiestnictwo oznaczy w drodze rozporządzenia pory ochronne dla zwierząt i ptaków w §. 2 niniejszej ustawy uznanych za łowne, których zatem nie wolno w tym czasie ścigać, zabijać i łowić.

Przepis ten jednak nie stosuje się do zarządzanych polowań w zamkniętych zwierzyńcach.

§. 34. Co się tyczy ochrony niektórych ptaków i zwierząt pożytecznych w gospodarstwie, ustawy krajowe z dnia 19. lipca 1869 (Nr. 26 D. u. kr.) i z dnia 21. grudnia 1874 (Nr. 10 D. u. kr.) mają na przyszłość moc obowiązującą.

§. 35. Wyjątkowo, za poprzedniemi uwiadomieniem powiatowej władzy politycznej, dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd a młodzieży z legowisk, w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 36. Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej może:

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego, lub łowieckiego pożądanem;

b) wyjątkowo na rok jeden zezwolić na późniejsze rozpoczęcie, albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej pewnych rodzajów zwierzyny dla poszczególnych, albo wszystkich okręgów polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne, lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych, albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne w tej okolicy wyniszczeniem zagrożonej.

Z powodu takich zakazów nie może sobie dzierżawca polowania gminnego rościć żadnej pretensyi do opustu z czynszu dzierżawnego.

§. 37. Sprzedaż łownej zwierzyny odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku i ilości zwierzyny, wydawać będą nprawnieni do wykonywania prawa polowania, lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 38. Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej, w całości lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracjach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z zagranicy, albo ze zwierzynców zamkniętych przy sprzedaży jej winni wykazywać się świadectwem jej pochodzenia przez władze polityczne powiatowe, a ewentualnie przez władze celne graniczne potwierdzonym.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia władzy w myśl postanowienia §. 36, jak również skonfiskowanej w myśl postanowień §. 81 może się odbywać za okazaniem świadectwa jej pochodzenia przez właściwą władzę polityczną powiatu stwierdzonego.

C. Inne przepisy policyi łowieckiej.

§. 39. Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po za obrębem domowego i gospodarskiego obejścia, z wyjątkiem osób, ze stanowiska urzędowego do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi spotkany zostanie przez strażnika łowieckiego ze strzelbą na obszarze polowania, po za drogami służącymi za publiczną komunikację, winien jest na żądanie tegoż oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki obowiązany natychmiast złożyć w kancelaryi miejscowej władzy policyjnej.

§. 40. W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw, nie wolno bez zezwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani ścigać, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane mosharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, kapustą, lub innymi w dalekich odstępach uprawianymi ziemioplodami.

W czasie wyjątkowo mokrym, nie wolno na polach obsianych polować konno lub z nagonką nawet w jesieni i zimie.

§. 41. W najbliższem otoczeniu zabudowań można wprawdzie tropić i ścigać zwierzynę, nie wolno jednak do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela, podczas polowania wchodzić do ogródów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób okolone.

§. 42. Zakazaniem jest polować na zwierzynę łowną z nagonką, przez cały dzień w niedzielę, zaś w inny sposób dopiero po ukończeniu nabożeństwa w miejscowych kościołach

§. 43. Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.

§. 44. Tropiące psy, tudzież koty włóczące się po polach i lesie mogą być przez uprawnionego do polowania lub jego służbę łowiecką zabijane, lecz nie w najbliższem oddaleniu jak na 300 metrów od domu mieszkalnego.

§. 45. Na zarządców lasowych, strażę leśne, właścicieli samoistnych obszarów myśliwskich, dzierżawców polowań, strzelców łowieckich wkłada się obowiązek tępienia w każdej porze, drapieżnej i szkodliwej dzikiej zwierzyny, oraz ptactwa w swoich obszarach.

§. 46. Dzikie i zwierzę'a groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy

gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się z tamąd na zewnątrz.

§. 47. Zwierzynę uznaną za szkodliwą, jakoto: niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki i dziki może każdy łowić zabijać i przez to je nabywać.

Zwierzęta następujące jako to: lisy, kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół białozór, sokół wędrowny, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotniak (rybołówka trzcinnik), czapla siwa, mewa siwa, puchacz dzierzba, sroka, kruk mogą być wewnątrz okręgu polowania przez uprawnionego do polowania, na własnym gruncie przez właściciela gruntu, a za jego pozwoleniem także przez trzecią osobę, wreszcie na miejscach stanowiących dobro publiczne przez każdego chwytane albo zabijane i zabierane.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 48. Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia inne jeszcze rodzaje i gatunki zwierzyny zaliczać do szkodliwych. Również może i poszczególne gatunki wyżej w § 47 wymienione wyłączyć z pod kategorii szkodliwych

§. 49. W okolicach, gdzie dziki wyrządzają znaczne szkody w ziemiopłodach, a uprawnieni do polowania, obowiązku tępienia ich zadosyć nie czynią, ma polityczna władza powiatowa na doniesienie poszkodowanych:

a) uznać odpowiedzialnymi za tego rodzaju szkody tych właścicieli i dzierżawców polowania, którym udowodnionem będzie, że dziki na swoich obszarach hodują;

b) udzielić osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba, nawet bez zgody uprawnionego do polowania, bezpłatne certyfikaty myśliwskie, z dozwoleń tępienia z broni palnej, w obrębie oznaczonego obszaru dzików i innej wskazanej drapieżnej zwierzyny.

O wydaniu bezpłatnych certyfikatów, zawiadomi jednocześnie władza polityczna powiatowa tak uprawnionego do polowania, jakoteż i miejscowe władze policyjne.

§. 50. Polityczna Władza powiatowa ma także prawo obowiązek w razie potrzeby na pewien krótki i ściśle ograniczony czas zarządzić pod swoim nadzorem wyłapanie drapieżnych i szkodliwych zwierząt, a zarazem oznaczyć czas i sposób łapania. Jeżeli w tym celu zarządzone będą publiczne obławy, polityczna Władza powiatowa, zawiadomi o tem uprawnionych do polowania i zaprosi do udziału w nich strzelców nie posiadających nawet kart ani certyfikatów myśliwskich.

Mieszkańcy gmin w interesie, których publiczna obława zarządzoną została, mają obowiązek na wezwanie władzy brać udział bezpłatny w nagonce.

§. 51. Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny prócz tej, dla wyłapania której została obława zarządzoną.

Ubita zwierzyna w ten sposób pójdzie na korzyść tych, którzy ponoszą szkody od dzikich zwierząt w tej okolicy, podług zarządzenia Władzy mającej nadzór nad obławą.

§. 52. Do łapania zwierząt uznanych w §. 47 za szkodliwe, może uprawniony do polowania używać żelazek, łapek i innych przyrządów samoczynnych jednakże z zachowaniem wszelkiej ostrożności, aby ztąd nie powstało niebezpieczeństwo dla ludzi i zwierząt pożytecznych.

Dlatego też powinien ustawić znaki, które bez trudności spostrzedz i rozpoznać można.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A. O obowiązkach odszkodowania.

§. 53. Uprawniony do wykonywania polowania, ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych i przez psy tych osób,

b) szkodę wyrządzoną w jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne, z wyjątkiem przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek na gruncie, i niezebranych jeszcze ziemiopłodach,

c) szkodę wyrządzoną przez dziki w myśl §. 49 lit. a niniejszej ustawy.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 54. Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych, odpowiedzialni są ich posiadacze.

§. 55. Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczyć swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny. Przytem mają być w okolicach nad wodami poczynione odpowiednie urządzenia, iżby w razie wezbrania wód zwierzęta ratować się mogły.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszdeł, ogni nocnych i t. p. Gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę jakie zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 56. Także uprawniony do polowania, może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące, ubezpieczać od szkód przez zwierzynę wyrządzanych, za pomocą ogrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniony.

§. 57. Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach, warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów, właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonyj zapobiedz są w stanie.

§. 58. Jeżeli szkody przez polowanie lub zwierzynę wyrządzone zostały w zbożu i innych ziemiopłodach, których zupełną wartość dopiero w czasie żniwa można ocenić, to ma być oszacowanie tej szkody i oznaczenie wynagrodzenia odłożone do czasu, gdy plony już dojrzały.

§. 59. Przy ocenianiu wszelkiej szkody w ziemiopłodach zrażonyj przez polowanie i zwierzynę, należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakoby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

B. P o s t ę p o w a n i e.

§. 60. Powiatowe władze polityczne rozstrzygają w pierwszej instancji wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód, wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę.

§. 61. Z zastrzeżeniem postanowień określonych w trzecim ustępie §. 66. winien poszkodowany zgłosić w przybliżeniu oznaczoną pretensję o wynagrodzenie szkody u politycznej władzy powiatowej w czasie, w którym szkoda może jeszcze być dostrzeżona i oceniona, gdyż inaczej gaśnie prawo do odszkodowania.

W wypadkach określonych w §. 58. nie jest wymagane liczebne oznaczenie wysokości żądanego odszkodowania, lecz może to nastąpić dopiero w dodatkowym podaniu według §. 65. wnieść się mającemu.

§. 62. Polityczna władza powiatowa przeprowadzić ma wcześniej potrzebne dochodzenia na miejscu z przybraniem stron, których nieobecność jednak nie wstrzymuje przedsięwzięcia czynności urzędowej, jakoteż wyznaczonego przez władzę znawcy. W ważniejszych i trudniejszych wypadkach może polityczna władza powiatowa podejmując te dochodzenia przybrać dwóch znawców.

Jako znawców użyć można tylko bezstronnych i nieposzlakowanych ludzi fachowych, od których należy odebrać przysięgę albo raz na zawsze, albo w każdym poszczególnym wypadku na sumienne wypełnienie obowiązków.

§. 63. Przy komisijnem dochodzeniu ma prowadzący czynność urzędową usiłować przedewszystkiem ugodę między stronami, którą należy objąć także koszta postępowania. Jeżeli to usiłowanie skutku nie odniesie, powinien, naprzód oświadczyć się znawca:

1) czy uszkodzenie nastąpiło rzeczywiście przez zwierzynę, względnie przy wykonywaniu polowania; następnie zaś

2) o ile podania stron względem okoliczności wpływających według §§. 57. do 59. na pretensję o odszkodowanie, ze stanowiska fachowego są uzasadnione.

§. 64. W tych wypadkach, w których wysokość szkody może być zaraz w sposób stanowczy i pewny stwierdzoną, oświadczy się znawca bezzwłocznie także co do wysokości szkody wyrządzonej przez polowanie lub zwierzynę. poczem władza polityczna orzec ma o odszkodowaniu.

§. 65. W owych zaś wypadkach, gdzie zdaniem znawcy dla słusznego oszacowania szkody wyczekiwać trzeba czasu żniw, zawiadomi polityczna władza powiatowa poszkodowanego, że ma wcześniej podać powtórnie o podjęcie drugich oględzin urzędowych i to jeszcze przed rozpoczęciem żniwa, inaczej bowiem gaśnie pretensya o odszkodowanie. Na takie podanie ma polityczna władza powiatowa przedsięwziąć ponowne oględziny z przybraniem stron i — o ile to możliwe — pierwotnie użytego, zaś w razie niemożności, innego według postanowień §. 62. powołać się mającego znawcy.

§. 66. Dochodzenia i usiłowania ugodowe przekazane w myśl poprzednich postanowień politycznej władzy powiatowej co do szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę, mogą być przez nią od wypadku do wypadku albo raz na zawsze aż do odwołania poruczone naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego). W tym wypadku wyznaczy równocześnie polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu Reprezentacyi gminy (przełożonego obszaru dworskiego) i uprawnionego do polowania, dwóch znawców (§. 62.) którzy mają być zaprzysiężeni raz na zawsze.

Jeżeli nastąpi delegacya naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) raz na zawsze, należy to z podaniem nazwisk znawców, ogłosić w sposób w miejscu używany i podać do wiadomości uprawnionego do polowania.

Po wydaniu takiego ogłoszenia mają być pretensye o zwrot szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych w sposób określony w §. 61. wnieszone bezpośrednio do delegowanego naczelnika gminy ((przełożonego obszaru dworskiego), równie jak i w wypadku §. 65. żądania o przedsięwzięcie powtórnych oględzin.

Tenże naczelnik gminy (przełożony obszarowi dworskiego) winien o każdej u niego wniesionej pretensyi o odszkodowanie jako też o każdym żądaniu przedsięwzięcia powtórnych oględzin, zawiadomić natychmiast polityczną władzę powiatową i przedsięwziąć na miejscu potrzebne dochodzenia z przybraniem jednego lub w wypadkach ważniejszych i trudniejszych obydwóch ustanowionych znawców jako też podjąć określone usiłowania ugodowe.

Do tych dochodzeń i usiłowań ugodowych, również do interwencyi stron i znawców mają analogiczne zastosowanie postanowienia §§. 62—65.

Jeżeli ugoda (§. 63, 65.) nie przyjdzie do skutku ma być protokolarnie spisany wynik dochodzeń, bezwzględnie przesłany politycznej władzy powiatowej która w razie potrzeby może dochodzenie w odpowiedni sposób i to także z przybraniem innych znawców kazać uzupełnić i następnie ma wydać orzeczenie (§§. 64. i 65.).

Bliższe przepisy i postanowienia o delegacyi o przeprowadzeniu dochodzeń i usiłowań ugodowych przez delegatów wydane zostaną przez c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Odwołanie trwałej delegacyi naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) może polityczna władza powiatowa zarządzić każdego czasu. Odwołanie należy ogłosić w sposób w miejscu używany i zawiadomić o tem uprawnionego do polowania.

Tak co do delegacyi naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) jak również odwołania tejże delegacyi winna polityczna władza powiatowa porozumieć się z Wydziałem powiatowym,

§. 67. Polityczna władza powiatowa winna równocześnie z rozstrzygnięciem o odszkodowaniu orzec także o ponoszeniu kosztów odnośnego dochodzenia. Na osobną prośbę odnośnej strony należy o tych kosztach nawet wówczas orzec, jeżeli odpadła potrzeba decydowania o odszkodowaniu. Jako koszta postępowania mogą tylko być zarachowane:

1. koszta z powodu interwencyi organu urzędowego i znawcy przy podjętych oględzinach tudzież koszta doręczeń i należności stemplowe (koszta urzędowe);

2. wydatki stron w gotówce urosłe z powodu uczestniczenia w oględzinach na miejscu, lub ewentualnie z powodu zarządzonego przez polityczną władzę osobistego przed nią jawienia się, o ile wydatki te są konieczne (koszta stron), z wyłączeniem jednak możliwych kosztów przybrania doradcy prawnego.

§. 68. Względem ponoszenia kosztów w §. 67. określonych, obowiązują następujące postanowienia:

1. koszta urzędowe, wyjąwszy wypadek pod 3. określony, ponosić ma oskarżony, który na wynagrodzenie szkody skazany zostaje.

Jeżeli zaś skarżący zupełnie został oddalony ze swoją pretensją, ma on ponieść koszta urzędowe.

2. Do zwrotu kosztów stron nie ma prawa ani skarżący ani skarżony. Wyjątki od tej zasady zachodzą w wypadku ustępu 3, jakoteż w następujących razach:

a) jeżeli skarżącemu przyznano całe przezeń liczebnie oznaczone odszkodowanie (§. 61), to oskarżony obowiązany jest zwrócić koszta prywatne skarżącego;

b) jeżeli skarżący zupełnie został oddalony, ma on uiścić koszta prywatne oskarżonego;

3. jeżeli ofiarowana bezskutecznie przez oskarżonego w postępowaniu ugodowem (§§. 63. i 65) kwota ugodowa nie była niższą od tej, którą skarżącemu przyznano, można na żądanie oskarżonego zobowiązać skarżącego do zwrotu odpowiedniej części kosztów urzędowych, jako też kosztów prywatnych oskarżonego.

Ewentualne koszta prawnego doradcy ponosi we wszystkich wypadkach każda strona sama za siebie.

C. Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód.

§. 69. W drodze porozumienia z właścicielami gruntów, mogą być zawierane względem wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę odmienne od postanowień niniejszej ustawy umowy, których jednak dochodzić wolno tylko na zwykłej drodze prawa.

IV. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 70. Wykonywanie niniejszej ustawy służy w miarę oznaczonej w poszczególnych przepisach, kompetencji naczelnika gminy politycznej władzy powiatowej, albo Namiestnictwa.

§. 71. Namiestnictwo w wypadkach przewidzianych paragrafami 2, 33 i 48 przed wydaniem swoich rozporządzeń, ma zasięgnąć zatwierdzenia Ministerstwa rolnictwa.

§. 72. Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancyi wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina miała występować jako strona.

§. 73. C. k. żandarmerya, zaprzysiężone straże leśne, straże myśliwskie i straże polowe mają obowiązek czuwania nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości miejscowej władzy policyjnej, dla doniesienia o tem politycznej władzy powiatowej.

§. 74. Właściciele i dzierżawcy polowania i ich straż myśliwska, tudzież inne organa. powołane do utrzymania porządku, mogą każdego nieprawie polującego na cudzym obszarze myśliwskim, jeżeli nie daje poznać swego nazwiska, lub zamieszkanie jego nie jest znanem, zaprowadzić do miejscowej władzy policyjnej, dla zbadania jego osobistości.

§. 75. Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszonym być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa, do Ministerstwa.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekała w pierwszej instancji.

§ 76. Rekurs wcześniej wniesiony ma z reguły skutek zawieszający, wyjąwszy wypadku w §. 19. przewidzianego, albo też gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcie możliwych szkód, wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

§. 77. W wypadkach w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem Rady powiatowej nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

V. Przekroczenia i kary.

§. 78. Przekroczenia tej ustawy, jakoteż rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna usługa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od 5 do 50 zł. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę aż do stu reńskich, W razie niewypłacalności skazanego, należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 5 zł. liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych przez dłuższy czas dokonywanych, albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnione zostało.

§. 79. W wypadkach przekroczeń §§. 33, 35, 37, 38, których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciele restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej, albo zabitej wbrew przepisowi, a względnie podanej na sprzedaż.

Przy przekroczeniach §§. 42, 52, orzec należy utratę zakazanych przyrządów bez różnicy, czy są one własnością przestępcy, lub nie.

§. 80. W razie zajęcia przyrządów zakazanych §. 42 i 52 należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwem było dochodzenie i skazanie osób, które się niemi posługiwały.

§. 81. Uznane za przypadłe (skonfiskowane) zwierzyna, strzelby i przyrządy, sprzedawane być mają przez naczelnika gminy, ewentualnie przełożonego obszaru dworskiego w drodze publicznej licytacyi na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak, należy zakazane przyrządy uczynić niezdolnemi do dalszego użytku w formie zakazanej.

§. 82. Z orzeczeniem karnem połączyć należy o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia, nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowanie, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa, co jednak nie wstrzymuje wykonania tego orzeczenia.

§. 83. Jeżeli o przekroczeniu myśliwskim w przeciągu 6 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia Władzy odnośnej od obowiązku usunięcia trwającego stanu bezprawnego, jakie przekroczenie to spowodowało.

§. 84. Co do właściwości politycznych Władz do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy,

co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania, zastosowane być mają ogólnie obowiązujące przepisy w administracyjnym postępowaniu karnem.

O karach i w związku z nimi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancji Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

VI. Karty myśliwskie.

§ 85. Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej, lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 86. Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa. Karta myśliwska może być także obcym, to jest osobom nie zamieszkałym w Galicyi, przez tutejszą krajową polityczną władzę powiatową wydana.

§. 87. Karta myśliwska wystawiona być może na rok, albo na trzy lata kalendarzowe.

Certyfikaty wydane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim, na czas ustanowienia ich strzelcami.

Uprawnienie do polowania, którzy w myśl §. 31. niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z bezpłatnych certyfikatów.

§. 88. Karta myśliwska ważną jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie na osobę na której nazwisko opiewa; nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawa polować bez zezwolenia uprawnionego do polowania z wyjątkiem, gdy idzie o tępienie szkodliwej zwierzyny (§. 47.).

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organom bezpieczeństwa.

§. 89. Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba takse 5 zł., za trzyletnią 15 zł. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Od opłaty taksy za kartę myśliwską wolni są uczniowie szkół lasowych i praktykanci leśnictwa na czas swoich studyów, względnie nauki.

Certyfikaty wystawiane według §. 49. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powia-

towa, odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 90. Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie, a dla uczniów szkoły lasowej Dyrekeya; zaś dla praktykantów i pomocników leśnictwa pryncypał, względnie przełożony;

b) wyrobnikom żyjącym z zarobku dziennego tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszków gminnych;

c) umysłowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, które nie mogą się wykazać kartą na broń, o ile ją wedle odnośnych przepisów mieć powinni;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335 ustawy karnej, uznany był winnym przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nie ostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w tejże;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny, o kartach myśliwskich, wreszcie za przekroczenie z § 40 niniejszej ustawy.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach wyżej pod lit. c), e) i f) wymienionych.

§. 91. Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie, co do osoby jej właściciela jedna z wymienionych powyżej (§. 90.) okoliczności wykluczających.

Toż samo stosuje się i do certyfikatów.

